

การประเมิน ความเสี่ยงใน หน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ 2569

องค์การบริหารส่วนตำบลคูบ้านโอง
อำเภอพวานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไข ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนง ของทุกองค์กร ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับ ปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำ เครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตของหน่วยงานของรัฐ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง ตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ

1. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา การอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2559
2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
3. การจัดซื้อจัดจ้าง
4. การบริหารงานบุคคล

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง

มกราคม 2569

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ส่วนที่ 1 ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

1. ความเสี่ยงการทุจริต	1
2. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	1
3. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	1
4. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	1
5. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	2
6. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	2
1. การระบุความเสี่ยง	3
2. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	8
3. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	9
4. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	12
5. แผนบริหารความเสี่ยง	13

ส่วนที่ 2 ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

15

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง	4-7
ตารางที่ 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง	8
ตารางที่ 3 SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง 2 มิติ	10
ตารางที่ 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	11
ตารางที่ 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard	12
ตารางที่ 4 ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง	13
ตารางที่ 5 ตารางแผนบริหารความเสี่ยง	14
ตารางที่ 6 ตารางสรุป การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	15

ส่วนที่ 1 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของ องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง

1. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

2. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่ การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มี การรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายใน จะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

4. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการ ควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการ กระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

5. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

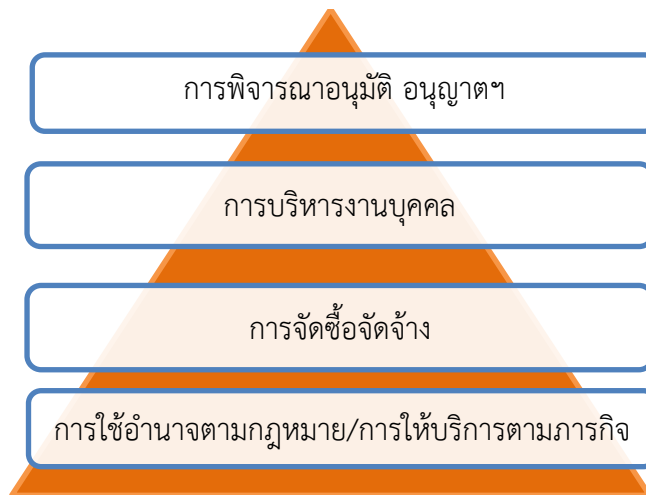
แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

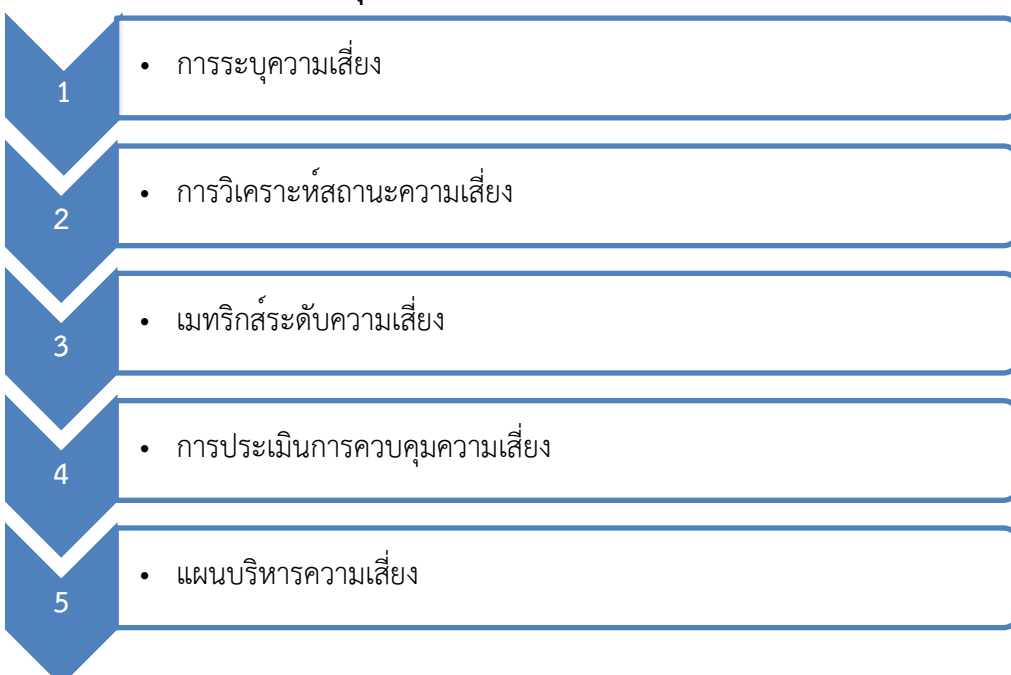
5.2 ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

5.3 ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

5.4 ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

6. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ 1 ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☒ 1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ฯ
- ☐ 2 ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล
- ☐ 3 ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☐ 4. ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ชื่อกระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2559

ชื่อหน่วยงาน / กระทรวง องค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร
ผู้รับผิดชอบ นายธนะศักดิ์ ประยูรพันธ์ โทรศัพท์ 055-741600

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
1	- การรับของขวัญ ของกำนัล หรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ		✓

2. ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☐ 1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ฯ
- ☒ 2 ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล
- ☐ 3 ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☐ 4 ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ชื่อกระบวนงาน/งาน งานบริหารงานบุคคล

ชื่อหน่วยงาน / กระทรวง องค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ผู้รับผิดชอบ นางสาวเรวดี สุวรรณประเสริฐ โทรศัพท์ 055-741600

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
2	การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		✓

3. ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☐ 1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ฯ
- ☐ 2 ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล
- ☒ 3 ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☐ 4 ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ชื่อกระบวนงาน/งาน การจัดซื้อจัดจ้าง

ชื่อหน่วยงาน / กระทรวง องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ผู้รับผิดชอบ นางนันทิตา นิลรัตน์ โทรศัพท์ 055-741600

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
3	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่		✓

4. ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☐ 1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ฯ
- ☐ 2 ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล
- ☐ 3 ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☒ 4. ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ชื่อกระบวนงาน/งาน การให้บริการ

ชื่อหน่วยงาน / กระทรวง องค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ผู้รับผิดชอบ นายธนะศักดิ์ ประยูรพันธ์, นางสาวสุพัตร์ ลลิตสุธีจรัส, นางนันทิตา นิลรัตน์,

โทรศัพท์ 055-741600

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
4	1. ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 2. มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ		✓ ✓

คำอธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓

ในช่อง Known Factor

- หากไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่า

- มีโอกาสเกิด ให้ใส่เครื่องหมาย✓ในช่อง Unknown Factor
- หน่วยงานสามารถปรับแบบได้โดยไม่ระบุว่าเป็นประเภท Known หรือ Unknown Factor ก็ได้

2. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

● **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ

● **สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง
ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

● **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน
ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

● **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คน
ที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1	การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	✓			
2	การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	✓			
3	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลก กับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	✓			
4	1. ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับ ระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับ สินบนได้ 2. มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบ หรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการ เลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ	✓			

ตารางที่ ๒ นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริต
ตามไฟสีจราจร - สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ - สีเหลือง หมายถึง ระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ระดับสูง - สีแดง หมายถึง ระดับสูงมาก

3. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ 3 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ 1 หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ 3 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ 2 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ 1 หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ 3 ตารางแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	แนวทางการจัดการ
สูงมาก (แดง)	ลดความเสี่ยงหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงหรือร่วมจัดการความเสี่ยง
สูง (ส้ม)	ร่วมจัดการความเสี่ยงหรือการลดความเสี่ยง
ปานกลาง (เหลือง)	ยอมรับความเสี่ยงหรือลดความเสี่ยง
ต่ำ (เขียว)	ยอมรับความเสี่ยง

ตารางแสดงระดับความเสี่ยง						
ระดับผลกระทบ (Impact)	5	1X5	2X5	3X5	4X5	5X5
	4	1X4	2X4	3X4	4X4	5X4
	3	1X3	2X3	3X3	4X3	5X3
	2	1X2	2X2	3X2	4X2	5X2
	1	1X1	2X1	3X1	4X1	5X1
		1	2	3	4	5
ระดับโอกาสเกิด (Likelihood)						

*ตารางที่ 3 SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง 2 มิติ
(หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		3	2	1	3	2	1	
1	การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ		1			2		2
2	การเรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		1			1		1
3	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด รำขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่		1			2		2
4	1. ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 2. มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกำหนด แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ		1			2		2

*** ตารางที่ 3** นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน จากตารางที่ 2 มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

**แนวทางในการพิจารณา
ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ**

ตารางที่ 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
1	การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	2	
2	การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		1
3	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	2	
4	1. ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 2. มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกำหนด แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ	2	

ตารางที่ 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	1	2	3	4
1. การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	X			
2. การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	X			
3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	x			
4.1 ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 4.2 มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ	X			

4. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้
ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร
 ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน
 องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึง
 ผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับ ต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับ ปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
1. การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	ดี	✓		
2. การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	ดี	✓		
3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	ดี	✓		
4.1 ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 4.2 มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ	ดี	✓		

ตารางที่ 4 ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่า ความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตามความรุนแรงของความเสี่ยง

5. แผนบริหารความเสี่ยง

เหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ 4 ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสดังกล่าวความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม)

ตารางที่ 5 ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

แผนบริหารความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง ประจำปีงบประมาณ 2569

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการงาน	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
1.การอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	1. งานบริหารงานทั่วไป 2. งานทะเบียนพาณิชย์ 3. การขอใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	1. มีมาตรการกำกับดูแลตรวจสอบไม่ให้ข้าราชการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว 2. ดำเนินการตามนโยบาย No Gift Policy ประจำปีงบประมาณ 2569
2. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล	ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง เรื่อง นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล ที่ https://www.khuiban-aong.go.th/view_file.php?id=1067	การเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	1. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครพนักงานผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางต่าง ๆ 2. ห้ามเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับสมัครพนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าทำงาน 3. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ
3. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง	การบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลคูยบ้านโอง	3.จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	- นอกจากการพิจารณาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับงานฯ แล้ว ต้องพิจารณาบุคลากรที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับห้างร้านในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละงาน
4. ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	4.1 การแทรกแซงของผู้บริหารในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ 4.2 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โดยไม่ยึดกฎระเบียบ	4.1 ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้ 4.2 มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ	แม้ที่ผ่านมา อบต.คูยบ้านโองยังไม่มีเหตุการณ์แทรกแซงของผู้บริหารในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องยึดระเบียบและข้อกฎหมายในการปฏิบัติงาน และยึดมั่นในประมวลจริยธรรมฯ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ส่วนที่ 2 ตารางสรุป การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ประเภทความเสี่ยง	1. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558					
เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง (โอกาสxผลกระทบ)			
1. การรับของขวัญ ของกำนัลหรือสินบน โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือผู้มารับบริการ	1	2	2	1. มีมาตรการกำกับดูแลและตรวจสอบไม่ให้ข้าราชการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว 2. ดำเนินการตามนโยบาย No Gift Policy ประจำปีงบประมาณ 2569 	1 ต.ค.2568-30 ก.ย.2569	ทุกส่วนราชการ

ประเภทความเสี่ยง	2. การบริหารงานบุคคล					
เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง (โอกาสxผลกระทบ)			
2. การเรียกรับเงินหรือ ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้า ทำงาน	1	1	1	1. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัคร พนักงานผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ตามช่องทาง ต่าง ๆ 2. ห้ามเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับสมัคร พนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในการรับ พนักงานเข้าทำงาน 3. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตาม แนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับ การพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ	1 ต.ค.2568- 30 ก.ย.2569	งานการ เจ้าหน้าที่

ประเภทความเสี่ยง	3. การจัดซื้อจัดจ้าง					
เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง (โอกาสxผลกระทบ)			
3.จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลางโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งฯ มีการเรียกรับเงินส่วนต่างจากห้างร้าน แลกกับการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่	1	2	2	- นอกจากการพิจารณาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับงานฯ แล้ว ต้องพิจารณาบุคลากรที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับห้างร้านในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละงาน	1 ต.ค.2568-30 ก.ย.2569	งานพัสดุ

ประเภทความเสี่ยง	4. การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ					
เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง (โอกาสxผลกระทบ)			
4.1 ผู้บริหารแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดกับระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเรียกรับสินบนได้	1	2	2	แม้ที่ผ่านมา อบต.คุยบ้านโองยังไม่มีเหตุการณ์แทรกแซงของผู้บริหารในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องยึดระเบียบและข้อกฎหมายในการปฏิบัติงาน และยึดมั่นในประมวลจริยธรรมฯ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน	1 ต.ค.2568-30 ก.ย.2569	ทุกส่วนราชการ
4.2 มีบุคลากรภายในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบหรือข้อกฎหมาย แต่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพื่อแลกกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นๆ						

การวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง
2. ประเมินความเสี่ยงในประเด็นต่าง ๆ ตามตารางคะแนน โดยกำหนดระดับที่เหมาะสมกับประเด็นความเสี่ยงนั้น ๆ 5 ระดับ เพื่อให้ทราบถึงความรุนแรงและความสำคัญโดยพิจารณาจาก
 - 2.1 โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
 - 2.2 ผลกระทบของความเสี่ยง หากเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ จะก่อให้เกิดความเสียหายในระดับใด

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
4	สูง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
3	ปานกลาง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
2	น้อย	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
1	น้อยมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

3. วิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) ซึ่งจะบ่งบอกถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับดังนี้

ระดับความเสี่ยง = ระดับความเสี่ยง = โอกาส × ผลกระทบ

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15 – 25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9 – 14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	5 – 8 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1 – 4 คะแนน

การแบ่งระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

ความเสี่ยงการทุจริตระดับต่ำ

สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน/หลายหน่วยงานภายในองค์กร/มีหลายขั้นตอน >> จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก/คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน >> ไม่สามารถกำกับติดตาม ได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ภาคผนวก

ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต

1. ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558

- เรียกรับโดยเฉพาะการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร / คอนโด บ้านจัดสรร / โรงงาน
- ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐานอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้างผู้ตรวจ หรือผู้อนุมัติ อนุญาต จะได้ผ่านง่าย)
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรองใบอนุญาตหรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- การประเมินภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง
- เรียกรับสินบนโดยใช้ตัวกลาง เก็บค่าใช้จายรายเดือน (ค่าคุ้มครอง) จากผู้ประกอบการ
- พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียน ในการขออนุมัติ อนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ
- การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- การเปิดตรวจสินค้าของเจ้าหน้าที่แต่ละคน ใช้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้
- การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ประกอบการ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ
- เจ้าหน้าที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงินประจำวันน้อยกว่าที่รับไว้จริง/รับเงินและออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่ไม่นำเงินสด เช็ค นำฝากธนาคารในวันนั้นแต่นำฝากในภายหลัง และอาจนำเงินไปใช้ส่วนตัวก่อน
- ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณาตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน ๑ วันทำการ เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องมีการนัดหมายกับผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการก่อนพิจารณา ออกใบอนุญาต มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาจเรียกรับในขั้นตอนของการพิจารณา
- การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับลูกค้ากลุ่มธุรกิจ
- รับสินบนจากลูกค้าเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน
- การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาต

บางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

- การสุ่มตรวจสอบสถานที่ตั้งสถานบริการ/สถานประกอบการที่ขออนุญาต อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต อาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์
- เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้วไขแบบสำรวจ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน มีการใช้หลักฐานเท็จ ใช้บัตรประชาชนของบุคคลที่เสียชีวิตหรือบัตรประชาชนหมดอายุ เป็นต้น

2. ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

- การใช้ข้อมูลของหน่วยงานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การนำบุคลากรของหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
- การรับสินบนหรือของขวัญในรูปแบบของเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อหวังความก้าวหน้าหรือส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนหรือบุคคลอื่น
- การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
- การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตน
- การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ
- การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
- การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
- การที่มีหน้าที่ดูแลหรือจัดการกิจการหรือโครงการใด แล้วเข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่น
- การรับงานนอกแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของตน เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการให้บริษัทเอกชน เจ้าหน้าที่รัฐนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว
- หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครัวประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/คนที่มีความสัมพันธ์อันเครือญาติเข้ามามีส่วนในกิจการของ อบต.
- การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทของตนเองหรือครอบครัวได้รับงานรับเหมาของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์จากบริษัทครอบครัวตนเอง
- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว และในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมัน ให้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อดูรถส่วนตัว เป็นต้น

๓. ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

- ผู้ใช้น้ำมันรถยนต์ราชการ นำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปส่งหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ
- เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก
- ยักยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย
- การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ ราย ขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง
- ในการกำหนด TOR การจัดซื้อ จัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้าง มีการกำหนดขอบเขตงาน หรือ หน่วยงาน ที่เกินความจำเป็น (Over Designs) เพื่อให้มีการประมาณการราคาในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน
- คณะกรรมการกำกับการจ้างที่ปรึกษา / คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับในแต่ละงวดงานหลายครั้ง เกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม หรือมีการถ่วงเวลาในการเรียกรับทั้งที่ไม่มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ
- คณะกรรมการ หรือ อนุกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม
- การจัดโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส
- มีการใช้ดุลพินิจในเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอก ที่สูงโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง
- การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า K มาปรับ
- ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้
- ผู้รับจ้างปล่อยปละละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง
- มีการล่อลวงสเปควัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน
- การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง
- คณะกรรมการ ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง
- มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา

- มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการนำร่าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน
- การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ

4. ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

- การเข้าตรวจ หรือเยี่ยม สถานที่ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดยมีเจตนา นำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเบาเป็นหนัก
- การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา
- การทำบัตรสนเท่ห์ว่ามีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการเพื่อทำการตรวจ คั่น กรณีผู้ประกอบการร้านค้านั้น ๆ ที่ไม่จ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือ เก็บเงินรายเดือน กับผู้ประกอบการต่าง ๆ
- การใช้ดุลพินิจในการ อนุมัติ หรือ ยกเว้นระเบียบฯ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์
- การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์
- ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ ขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น
- การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า (แป๊ะเจี๊ยะ) เพื่อแลกกับการเข้าเรียนในโรงเรียน
- ใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรรงบประมาณ ลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการ ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีการแลกรับผลประโยชน์ในภายหลัง
- การประเมินราคาไม่ตรงกับสภาพทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย
- การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาจำหน่าย
- การยกยอกทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น จับกุม ไม่ระบุในบัญชีของกลาง
- การลดปริมาณของกลางเพื่อลดโทษ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- การกรรโชก (รีดไถ) เรียกเอาทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด
- การเข้าตรวจค้น ปกปิด ซ่อนเร้นไม่มีหมายค้น
- การทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ

- รู้เห็นกับผู้ที่มาทำการประมงของหลุดจํานํา มีการให้ข้อมูลการจํานายของหลุดจํานําล่วงหน้า กับพรรคพวกของตนเอง
- การแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น หรือชื่อลูกค้า ยักยอกทรัพย์สินจํานําออกไป
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น การปลอมระวางแผนที่ มีการปกปิดและให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน
- ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

